

Державний торговельно-економічний університет

Кафедра туризму та рекреації

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Розроблення продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України»

Студентки 4 курсу, 18 групи,
освітнього ступеня «бакалавр»,
спеціальності 242 «Туризм»
освітньої програми
«Міжнародний туризм»

(підпис)

Мазуренко Анни
Валеріївни

Науковий керівник
д.е.н., професор

(підпис)

Роскладка Наталія
Олександрівна

Гарант освітньої програми
к.держ.упр., доцент

(підпис)

Кравцов Сергій
Станіславович

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет
Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу

Кафедра туризму та рекреації

Освітній ступінь «бакалавр»

Спеціальність 242 «Туризм»

Освітня програма «Міжнародний туризм»

Затверджую

Зав. кафедри

Тетяна ТКАЧЕНКО

« _____ » _____ 2022 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Мазуренко Анні Валеріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Розроблення продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України»

Затверджена наказом ДТЕУ від «01» листопада 2022 р. № 2900.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 02.06.2023 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета роботи: обґрунтування теоретико-прикладних засад розроблення продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України.

Об'єкт дослідження: процес розроблення та просування продукту гірського туризму.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ

- 1.1. Теоретичний базис гірського туризму
- 1.2. Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку гірського туризму
- 1.3. Ресурсний потенціал Туреччини для розвитку гірського туризму

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ ТУРЕЧЧИНИ ТА ЙОГО ПРОСУВАННЯ НА РИНКУ УКРАЇНИ

- 2.1. Розроблення маршруту та програми туру
- 2.2. Заходи з просування туру на ринку України
- 2.3. Економічне обґрунтування туру

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

5. Календарний план виконання роботи:

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір і затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	01.09.2022- 25.11.2022	01.11.2022
2.	Оформлення і затвердження завдання на роботу	28.11.2022- 23.12.2022	23.12.2022
3.	Написання та попередній захист 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	26.12.2022 - 10.02.2023	09.02.2023
4.	Написання та попередній захист 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	11.02.2023- 21.04.2023	20.04.2023
5.	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи	22.04.2023- 08.05.2023	08.05.2023
6.	Представлення роботи на кафедрі та попередній захист у комісіях	09.05.2023 – 26.05.2023	26.05.2023
7.	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту	27.05.2023 – 01.06.2023	01.06.2023
8.	Представлення готової зшитої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	02.06.2023	02.06.2023
9.	Захист випускної кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії	Згідно з розкладом	

6. Дата видачі завдання «23» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Роскладка Н. О.
(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми _____ Кравцов С. С.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент _____ Мазуренко А. В.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Студентка Мазуренко А. В. виконала випускну кваліфікаційну роботу у визначений термін згідно з календарним планом. За змістом, структурою та оформленням робота відповідає встановленим вимогам. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі роботи обґрунтовано актуальність теми, наведено характеристику сучасного стану досліджуваної проблеми, визначено мету і завдання, зазначено об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, практичну значимість результатів.

У першому розділі «Теоретико-прикладні засади формування продукту гірського туризму» студенткою розглянуто теоретичний базис гірського туризму, проведено аналіз стану та тенденцій розвитку ринку гірського туризму, оцінено ресурсний потенціал Туреччини для розвитку гірського туризму. У другому розділі «Проект продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України» розроблено маршрут та програму туру, запропоновано заходи з просування туру на ринку України, здійснено економічне обґрунтування туру.

У цілому поставлена у роботі мета досягнута, сформовані завдання виконані. Робота виконана самостійно, з дотриманням принципів академічної доброчесності. Електронну версію випускної кваліфікаційної роботи отримано для передання до репозитарію ДТЕУ.

Випускна кваліфікаційна робота студентки Мазуренко А. В. на тему «Розроблення продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України» рекомендується до захисту в екзаменаційній комісії.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Роскладка Н. О.
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента _____ Мазуренко А. В.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ Кравцов С. С.
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ Ткаченко Т. І.
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ	9
1.1. Теоретичний базис гірського туризму	9
1.2. Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку гірського туризму	14
1.3. Ресурсний потенціал Туреччини для розвитку гірського туризму	18
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ ТУРЕЧЧИНИ ТА ЙОГО ПРОСУВАННЯ НА РИНКУ УКРАЇНИ	23
2.1. Розроблення маршруту та програми туру	23
2.2. Заходи з просування туру на ринку України	29
2.3. Економічне обґрунтування туру	33
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Актуальність теми. Необхідність праці й відпочинку, відновлення здоров'я, психічних сил – найголовніші потреби людини, які забезпечують діяльність його організму. Відпочинок знімає емоційну напруженість, він є багатofункціональним і індивідуальним для кожної людини. Саме тому розвиток туризму і рекреації в сучасному світі є невід'ємним фактором розширеного відтворення фізичних, інтелектуальних та емоційних сил людини. Виходячи з всього цього, цікаво і корисно буде дослідити розвиток гірського туризму в Туреччині, оскільки туризм займає дуже важливе місце в загальній економіці країни.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена тим, що гірський туризм є однією з потужних галузей, що динамічно розвивається, це високоприбуткова галузь світової економіки, що виступає в числі найважливіших факторів соціально-культурного розвитку територій, країн та регіонів, яка сприяє їх сталому соціально-економічному розвитку.

Огляд останніх джерел, досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток туризму на гірських територіях зробили такі українські вчені, як: М. Баймуратов, А. Бобкова, М. Горлатий, О. Давиденко, П. Каблук, Л. Коніщева, Г. Михайліченко, Н. Музика, Ю. Самковський, Н. Серьогін, Т. Ткаченко, В. Цибух, І. Черніна, С. Чехович, Я. Шевченко, В. Федорченко, які аналізують проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності та подають інформацію про створення у гірських регіонах широкої мережі туристичних маршрутів, описують інфраструктуру туристичних баз та притулків у горах. Разом з тим, питання та проблеми розвитку гірського туризму в Туреччині залишаються ще не повністю вирішеними.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-прикладних засад розроблення продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України..

Для досягнення зазначеної мети у роботі було визначено та виконано такі **завдання:**

- визначено сутність поняття гірського туризму;
- проаналізовано стан та тенденції розвитку ринку гірського туризму;
- оцінено ресурсний потенціал Туреччини для розвитку гірського туризму;
- розроблено маршрут та програму туру;
- запропоновано заходи з просування туру на ринку України;
- здійснено економічне обґрунтування туру.

Об'єктом дослідження є процес розроблення та просування продукту гірського туризму.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти продукту гірського туризму Туреччини та його просування на ринку України.

Методи дослідження. Під час дослідження було використано такі методи: методи узагальнення, теоретичного аналізу літературних джерел, порівняння, економічного аналізу, статистичних досліджень, розрахунку, графічного моделювання.

Практична значимість результатів дослідження полягає у тому, що рекомендації, запропоновані у випускній кваліфікаційній роботі, можуть бути використані туристичними компаніями для розроблення та впровадження до продуктового портфелю продукту гірського туризму Туреччини.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ

1.1. Теоретичний базис гірського туризму

Питанням розвитку гірського туризму присвячено низку праць українських та зарубіжних вчених-теоретиків та практиків. Серед них можна виділити: таких, як: М. Баймуратов, А. Бобкова, О. Давиденко, Л. Коніщева, Г. Михайліченко, Н. Серьогін, Т. Ткаченко, С. Чехович, Я. Шевченко, В. Цибух, В. Федорченко, І. Черніна та ін. Вагомий внесок у розвиток туризму на гірських територіях зробили також такі українські вчені: М. Орлатий та П. Каблук. Разом з тим, питання нормативно-правового регулювання гірського туризму в Україні ще не повністю розв'язані.

Сьогодні діяльність та організація гірського туризму регулюється такими основними нормативно-правовими актами: Конституцією України [18], Законом України «Про туризм» [10], Законом України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» [11]. До 2010 року також діяла Державна програма розвитку туризму в Україні на 2002- 2010 р., яка була затверджена Указом Президента України «Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року» від 10 серпня 1999 р. [29].

У статті 4 Закону України «Про туризм» визначаються наступні види туризму: дитячий; молодіжний; сімейний; для осіб похилого віку; для осіб з інвалідністю; культурно-пізнавальний; лікувально-оздоровчий; спортивний; релігійний; екологічний (зелений); гірський; підводний; пригодницький; мисливський; автомобільний; самодіяльний тощо [10].

Організаційними формами туризму є міжнародний і внутрішній. Згідно даного закону встановлюється особливість гірського туризму, як такого, який відноситься до видів туризму з підвищеним ризиком [10].

З огляду на вищезазначене, можемо зробити висновок, що сучасний стан

державного регулювання розвитку туристичної галузі України характеризується недосконалою нормативно-правовою базою.

Згідно з Єдиною спортивною класифікацією України, гірський туризм є видом спортивного туризму. Зазначається також, що гірський туризм споріднений з пішохідним туризмом.

У таблиці 1.1 наведено нормативи туристичних походів.

Таблиця 1.1

Нормативи туристичних походів

Категорія складності	Тривалість походу, дні	Протяжність походу, км (не менше)								Кількість печер
		пішохідний	лижний	гірський	водний	велосипедний	мотоциклетний	автомобільний	вітрильний	
I	6	130	130	100	150	250-300	1000	1500	150	5
II	8	160	160	120	175	400-500	1500	2000	200	4-5
III	10	190	200	140	200	600-700	2000	2500	300	1-2
IV	13	220	250	150	225	750-800	2500	3000	400	1-2
V	16	250	300	160	250	900-1000	3000	3500	500	1
VI	20	300	300	160	250	-	-	-	-	-

Джерело: складено автором за даними [31]

Гірський туризм – це вид туризму, що полягає в пішому пересуванні групи людей по певному маршруту, прокладеному в гірській місцевості.

Гірський туризм – вид туризму, що полягає в пересуванні групи людей за допомогою м'язової сили по певному маршруту, прокладеному в гірській місцевості в умовах високогір'я [9]. Дане визначення дублюють різні джерела.

Сагинтай кизи Е. у своїй книзі «Гірський туризм» дає таке визначення гірському туризму – це одна з категорій спортивного туризму, туристські подорожі, що проводяться в гірських територіях, які пов'язані з ризиком

проходження гірського рельєфу (схилів, гребенів, льодовиків і перевалів) на висоті не менше 3 тис. метрів над рівнем моря, а так само подоланням гірських потоків.

Цей вид туризму дає можливість будь-якій людині, незалежно від її фізичної підготовки, спробувати себе в цьому цікавому виді активного відпочинку.

Завдяки різним видам гірського туризму, кожен зможе знайти собі захоплення до душі, що відповідає його вимогам і запитам. Головною перешкодою в гірських походах вважаються перевали, їх кількість і категорія складності, складність всього маршруту.

Так само до гірського туризму відноситься і гірськолижний туризм, який є одним із найпоширеніших видів цієї категорії.

Гірський туризм характеризується:

- значними фізичними навантаженнями в умовах низького атмосферного тиску та високої сонячної радіації;
- необхідністю подолання перешкод з використанням різних засобів пересування і страхівки;
- спеціальною тактикою для проходження маршруту, що, безсумнівно, матиме позитивний ефект з точки зору відновлення фізичного та емоційного стану туриста як основних критеріїв рекреації.

Хоча у гірському туризмі використовуються елементи скелелазіння при проходженні маршруту, не слід плутати його з альпінізмом. Головна відмінність полягає в тому, що метою альпініста є підйом на вершину певної категорії складності, а метою гірського туриста – проходження маршруту певної категорії складності, який включає декілька перевалів та/або вершин. Складність маршруту визначається в основному складністю (категорійністю) перевалів, що в нього входять. Маршрути гірського туризму пролягають на висотах понад 2500-3000 м над рівнем моря, тому однією зі складностей також є прояв гірської хвороби [9].

Гірський туризм є одним з найрозвиненіших видів спортивного туризму в

світі. Він досить привабливий як варіант для зимового відпочинку. Цей туризм включає в себе не тільки активний відпочинок, такий як річкові види спорту, катання на гірських лижах або скелелазіння, а й так званий екологічний туризм, який полягає у знайомстві туриста з місцевою природою, фауною і рослинністю.

Отже, гірський туризм – це піші прогулянки певними маршрутами в гірській місцевості. Маршрут може простягатися на кілька кілометрів або на кілька днів. У зв'язку з цим слід зазначити, що існує шість категорій складності для цього виду туризму. Кожен маршрут суттєво відрізняється від попереднього з точки зору необхідної фізичної підготовки.

Гірський туризм відрізняється від альпінізму. Люди часто плутають ці два поняття. Звичайно, гірський туризм може включати в себе елементи альпінізму. Однак головна відмінність між цими двома видами спорту полягає в різних цілях, які вони ставлять перед собою. Альпіністи прагнуть до вершини, тоді як гірський туризм має на меті подолання перевалів різної складності і підйом на вершину лише за необхідності. Іншими словами, шлях альпініста лежить по вертикалі, а гірського туриста – по горизонталі. Рівні складності першого і другого виду спорту у вищих категоріях практично однакова.

Загальновідомо, що гори – це місце підвищеної небезпеки. У всіх ситуаціях кожен член походу повинен бути готовий правильно зреагувати. В особливо екстремальних випадках важливо слухати вказівки керівника групи [28].

Основним фактором, який відрізняє гірський туризм від інших видів спортивного туризму (і об'єднує його з альпінізмом) є те, що походи проходять на значній (більше 2500-3000 метрів) абсолютній висоті над рівнем моря.

До 1989 альпінізм був заборонений у гірському туризмі. Зараз альпінізм дозволений, і відтік гірських туристів до альпіністів значно зменшився. Особливістю альпінізму є те, що багато груп не просто піднімаються на вершину, а траверсують гору, піднімаючись на вершину з одного боку і спускаючись з іншого. В альпінізмі це практикується, але менш поширено.

Складність маршруту в гірському туризмі в основному визначається складністю перевалів (категорій), з яких складається маршрут. Крім того,

додається протяжність маршруту (в кілометрах) і тривалість подорожі (в днях). Як і в інших видах спортивного туризму, гірський туризм офіційно класифікується на шість категорій складності походів. Однак слід зазначити, що навіть у межах однієї категорії фактичні рівні складності дуже різняться.

Гірський туризм – це поняття, яке об'єднує різні види активного відпочинку та туризму. Для любителів водних видів спорту це гірські та річкові сплави. Експедиції передбачають походи в гори з метою вивчення гірських порід, мінералів, флори і фауни. Однак для більшості туристів гірський туризм – це переважно походи і прогулянки в горах, тобто трекінг.

Для трекінгу по гірським курортам обов'язково потрібна спеціальна взуття (черевики), а також одяг, що захищає від вітру і дощу. Для більш екстремальних видів гірського туризму потрібне спеціальне спорядження.

Гірський туризм – це не тільки красиво, але й дуже важка праця. Погана погода в горах це повсякденне явище. Поривчастий вітер, снігопади та перепади температури від +20 до -20 –звичайна справа. Також є багато перешкод та екстремальних умов. Мабуть, найстрашніше, що може статися в горах - це лавина.

Ця страшна стихія забрала життя багатьох досвідчених туристів, альпіністів і цілих груп, а лавини зруйнували села. Висота теж діє на людину, а висота вище 4000 м становить небезпеку для життя. З кожною категорією складності ризик зростає, але зростає і тяга до гір. Багато людей, зв'язавшись з гірським туризмом, відчувають цю тягу все своє життя.

Отже, гірський туризм – це піші походи, під час яких підкорюються різні ділянки гірської місцевості (схили, льодовики, перевали, гірські річки). Цілі мандрівників різні: спортивні досягнення, вивчення будови гірських хребтів і льодовиків, відкриття корисних маршрутів у незвіданих гірських районах, пізнання способу життя гірських мешканців тощо.

1.2. Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку гірського туризму

Світовий ринок гірського туризму є досить великим і розвинутим. Це пов'язано з тим, що гірський туризм є популярним видом відпочинку. Найбільш розвинуті ринки гірського туризму знаходяться в Європі (Альпи, Піренеї, Карпати), Північній Америці (Роккі, Аппалачі) та Азії (Гімалаї, Тянь-Шань). У цих регіонах працюють великі гірськолижні курорти та туристичні комплекси, які пропонують широкий спектр послуг для туристів: від гірськолижного спорту до екскурсій та культурних заходів.

Динаміка гірського туризму залежить від багатьох факторів, таких як кліматичні умови, розвиток туристичної інфраструктури, політична стабільність, економічні умови та інші. За останні роки спостерігається зростання популярності гірського туризму в світі, що пов'язано зі збільшенням кількості людей, які шукають активний та екологічний відпочинок.

Структура гірського туризму складається з різних видів діяльності, таких як гірськолижний спорт, альпінізм, скелелазіння, туризм, еко-туризм та інші. Кожен з цих видів має свої особливості та вимоги до туристів, а також розвивається на різному рівні в різних регіонах світу.

Гірськолижний спорт є найбільш розвиненим видом гірського туризму, який пропонує широкий спектр послуг для туристів, від початківців до професіоналів. Популярними гірськолижними курортами є Альпи, Піренеї, Карпати та інші.

Альпінізм та скелелазіння є менш масовими видами гірського туризму, але вимагають високої кваліфікації та підготовки. Популярними місцями для альпінізму та скелелазіння є Гімалаї, Анди, Альпи та інші.

Туризм та еко-туризм є більш доступними видами гірського туризму, які пропонують можливості для відпочинку та пізнавальних подорожей в гірських регіонах. Ці види гірського туризму також сприяють розвитку екологічної свідомості та збереженню природних ресурсів. Популярними місцями для туризму та еко-туризму є Альпи, Гімалаї, Апенніни, Карпати та інші.

У загальному, структура гірського туризму досить різноманітна та залежить від регіональних особливостей та інфраструктури. Однак, всі види гірського туризму мають спільну мету - задоволення потреб туристів у відпочинку та активному житті в природному середовищі.

Щодо географії туристичних потоків гірського туризму, то вони залежать від багатьох факторів, таких як доступність, розвиток інфраструктури, популярність серед туристів, сезонність та інші.

Найбільш популярними регіонами для гірського туризму є Альпи, Гімалаї, Анди, Карпати, Роккі та інші. У країнах з розвинутою гірською інфраструктурою, таких як Швейцарія, Франція, Австрія, Італія та інші, гірський туризм є важливим джерелом доходу для місцевих жителів та сприяє розвитку економіки регіону. У цих країнах є багато гірських курортів, готелів та ресторанів, які пропонують різноманітні послуги для туристів.

У країнах з менш розвинутою гірською інфраструктурою, таких як Україна, Румунія, Болгарія та інші, гірський туризм є менш розвиненим. Однак, ці країни мають потенціал для подальшого розвитку гірського туризму. Наприклад, українські Карпати є популярним напрямком для туристів з Польщі, Словаччини, Чехії та інших країн.

Також гірський туризм є популярним серед туристів з інших країн, які хочуть побачити природні краси гірських районів та виконати активний відпочинок. Наприклад, багато туристів з Азії та Америки відвідують Гімалаї, а туристи з Європи та Америки часто відвідують Альпи.

Загалом географія туристичних потоків гірського туризму є досить широкою та охоплює багато країн світу з різним рівнем розвитку туристичної галузі.

Отже, світовий ринок гірського туризму є досить стабільним та перспективним, оскільки він задовольняє потреби людей у відпочинку та активному житті, а також сприяє розвитку туристичних інфраструктур та економіки регіонів.

Туризм є однією з найбільш динамічно розвинених галузей турецької

економіки. Численні унікальні історичні пам'ятки, середземноморські пляжі, гірський рельєф і сприятливий клімат Туреччини пропонують великий потенціал для туристичного бізнесу.

Туреччина має значний ресурсний потенціал для розвитку гірського туризму. Країна має багато гірських ландшафтів, які приваблюють туристів з усього світу. Тут можна знайти гірські курорти для гірськолижного спорту, альпінізму та скелелазіння.

Туреччина також має багату історію та культуру, що додає цікавості туристичним маршрутам. Каппадокія, наприклад, приваблює туристів своїми унікальними геологічними утвореннями та стародавніми монастирями, викопаними в скелях.

Туреччина також має гірські озера, які приваблюють туристів для водних видів спорту та риболовлі. Егейське озеро та Ванське озеро – найбільш відомі з них.

У Туреччині також є багато різноманітних маршрутів для гірських і піших прогулянок. По всій країні є безліч маршрутів, які задовольняють туристів всіх рівнів досвіду.

Країна має всі умови для подальшого розвитку гірського туризму. Туреччина намагається всіляко диверсифікувати свою гірську туристичну галузь, не обмежуючись лише пляжами та пізнавальним туризмом. Однак, для подальшого розвитку гірського туризму в Туреччині необхідно зберігати природні ресурси та розвивати туристичну інфраструктуру. Тільки так можна залучити більше туристів та забезпечити сталий розвиток галузі.

На сучасному етапі розвитку гірськолижний туризм розвивається як досить динамічна індустрія, як одна з класичних форм відпочинку та дозвілля, так і відповідно до попиту на зміцнення фізичного здоров'я. Він також постійно модернізується у сфері туристичних послуг. Його інфраструктура включає не лише гірськолижні курорти, але й інші супутні об'єкти, що пропонують широкий спектр послуг.

Автор виділяє такі основні напрями гірського та пішого туризму в

Туреччині (рис. 1.1).

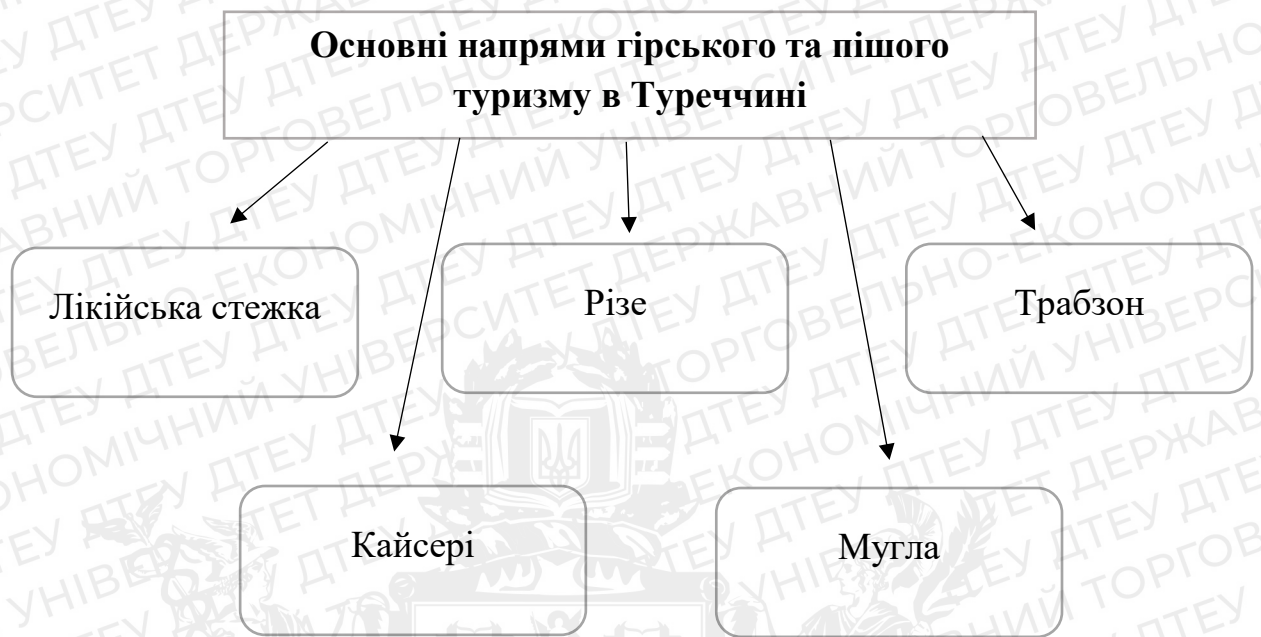

Рис. 1.1. Основні напрями гірського та пішого туризму в Туреччині

Джерело: розроблено автором

Наприклад, гірськолижні послуги включають пункти прокату спорядження, послуги паркування, харчування та розміщення, культурні та розважальні заклади. Деякі з найрозвиненіших і найпопулярніших гірськолижних курортів і центрів відпочинку у світі знаходяться в Альпійському регіоні, де одні з найстаріших гірськолижних районів були створені ще в ХІХ ст. і є одними з найбільш відвідуваних.

Згідно з офіційною статистикою, щороку Альпи відвідують від 80 до 150 мільйонів туристів, які регулярно прагнуть відвідати улюблені місця відпочинку з рекреаційною, професійною або спортивною метою.

Окрім того, гірські курорти також вважаються місцем проведення різноманітних видовищних міжнародних заходів, таких як спортивні змагання, міжнародні чемпіонати з гірськолижного спорту та зимові олімпійські ігри. Це вимагає від туристичної галузі країн Альпійського регіону бути готовою до масових напливів іноземних туристів та особливого налагодження комплексної

системи організації туристичних послуг. Від діяльності закладів, що пов'язані з гірськолижною рекреацією країни Альпійського регіону мають значні прибутки в іноземній валюті, що може бути позитивним досвідом і для розвитку українського гірськолижного туризму.

1.3. Ресурсний потенціал Туреччини для розвитку гірського туризму

Звернімо погляд на цікавий і корисний досвід західного регіону – Туреччини. Природний потенціал Туреччини не закінчується на піщаних пляжах середземноморського узбережжя, ця країна багата звивистими дикими річками, гірськими хребтами. Туреччина представляє важливий туристичний напрям світу для в'їзного туризму, що стрімко йде вгору.

За даними Всесвітньої туристичної організації UNWTO до числа найбільш відвідуваних країн світу увійшли США, Китай, Мексика, Таїланд та Туреччина (рис. 1.2).

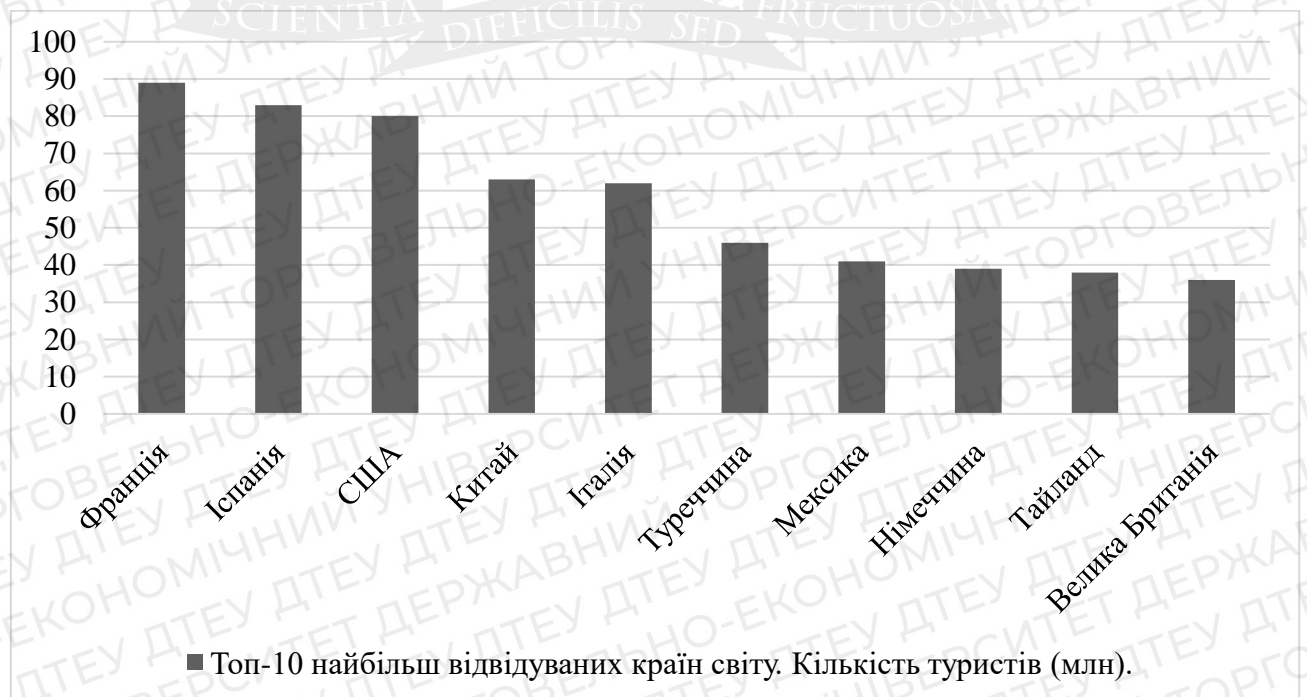

Рис. 1.2. Топ-10 найбільш відвідуваних країн світу

Джерело: складено автором за даними [26]

Турецька модель є прикладом ринкової орієнтації, де, з одного боку, внутрішній попит стимулював розвиток місцевих гірськолижних центрів, а з іншого – зростання зовнішнього попиту на відповідний вид туризму стало каталізатором створення нових альтернативних гірськолижних курортів, орієнтованих на міжнародний ринок.

Усі готелі в гірськолижних центрах побудовані за рахунок приватних підприємців. З моменту побудови нового готелю держава звільняє власника від податків щонайменше на п'ять років, надаючи значну підтримку для просування туристичного продукту країни на міжнародному ринку.

На більшій частині території Туреччини панує Малоазійське нагір'я. Воно розпадається на Понтійські гори, Тавр і Анатолійське плоскогір'я. Там же знаходяться декілька гірських піків, які є вимерлими і діючими вулканами. Понтійські гори тягнуться вздовж узбережжя Чорного моря майже 1000 км, а їх східна частина іменується як Качкар. Пануюча висота – гора Качкар з відміткою в 3931 м. Тавр розташований уздовж узбережжя Середземного моря. Вершини цієї гірської системи наближаються до позначки в 4000 м. І саме тут проклали своє русло річки Тигр і Євфрат. У центрі країни ці два хребта з'єднуються, утворюючи Анатолійське плоскогір'я. У свою чергу воно переходить на сході в Вірменське нагір'я, де знаходиться найвища точка країни – гора Арарат, висота якої 5165 м. Туреччина славиться і інший чимало відомою горою Улудаг. В античності вона була відома, як Малий Олімп, Мизийський або Віфінський Олімп. Згадки про неї вперше були помічені в роботах Геродота [8].

Така різноманітність гірських масивів призвела до розвитку гірськолижних курортів у Туреччині, які користуються великим попитом, оскільки ціни на них низькі, а послуги відповідають європейським стандартам.

Країна пропонує до 10 гірськолижних курортів для обслуговування внутрішніх і міжнародних туристів. Гірський туризм в Туреччині має значний потенціал і привертає увагу багатьох туристів. Країна має різноманітні гірські регіони, які пропонують різні види активного відпочинку.

Один з найпопулярніших гірських регіонів в Туреччині – це Таврські гори

(Taurus Mountains), які простягаються на південному узбережжі країни. Цей регіон приваблює альпіністів, скелелазів, пішоходів та любителів природи. Головним гірським центром у Таврських горах є місто Анталія, відкриття трас для катання на лижах.

Інший відомий гірський регіон – Ейдер (Eidir), розташований на північному заході країни. Гора Арарат, яка знаходиться в цьому регіоні, є популярним місцем для альпінізму та походів.

Значний розвиток гірського туризму спостерігається також в Каппадокії. Цей регіон відомий своїми унікальними геологічними формаціями, печерними містами та гарячими повітряними кулями, що приваблюють багатьох туристів.

Держава Туреччина активно сприяє розвитку гірського туризму, вкладаючи зусилля в інфраструктуру, створення гірських центрів, трас для катання на лижах та інші види спорту. Крім того, проводяться кампанії для просування гірського туризму серед внутрішніх і зовнішніх туристів.

Одними з найпопулярніших гірських курортів є Паландокен, Картакля, Сарикамиш, Улудаг, Ерджієс (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Найпопулярніші гірські курорти Туреччини

Дестинація	Місце розташування	Привабливість курорту	Джерело інформації
Паландокен	Розташований близько до історичного міста Ерзурум на Анатолійському узбережжі.	Він вважається одним з наймолодших курортів Туреччини. Мальовничі пейзажі, схожі з французькими Альпами, відмінні умови для катання, новітнє обладнання роблять цей курорт популярним. Особлива увага приділяється гірськолижним трасам, які розроблені з урахуванням рівнів складності, як для професіоналів, так і для новачків.	[5]
Картакля	Знаходиться на схід від Анкари і Стамбула, в національному парку Когорлу.	Це курорт Туреччини, але без палючого сонця і моря. Зате там є бездоганно чистий сніг і 20 км обладнаних гірськолижних спусків різного ступеня складності.	[6]

Дестинація	Місце розташування	Привабливість курорту	Джерело інформації
Сарикамиш	Розташований в 50 км від аеропорту Карса, в східній частині Туреччини.	Сарикамиш набуває все більшої популярності завдяки унікальному по структурі сніжному покриву і заповідним сосновим лісам. При нормальних зимових умовах товщина сніжного покриву у Сарикамиші досягає 1,5 метрів.	[19, 27]
Улудаг	Знаходиться біля першої столиці Османської імперії – Бурси.	Улудаг є найвищою горою Західної Анатолії. Гора Улудаг вкрита лісами. Висота гірськолижного курорту над рівнем моря складає від 1750 до 2543 метрів.	[30]
Ерджієс	Знаходиться на північних схилах гори Ерджієс, висота якої 3916 м.	Ерджієс є найвищою вершиною на території Середньої Анатолії. Верхня частина цієї гори – згаслий вулкан, покритий снігом. Також курорт має відмінну рису – Ерджієс пропонує не тільки гірськолижні послуги, але і послуги альпінізму. А сезон на курорті триває до 150 днів на рік.	[7]

Джерело: складено автором за даними [5, 6, 19, 27, 30, 7]

Наявність таких сучасних гірськолижних курортів у Туреччині свідчить про те, що цей вид екстремального туризму досить поширений у країні.

Курорти спеціалізуються на туристах усіх рівнів підготовки та різного віку. Завдяки такому розмаїттю готелів і курортів, а найголовніше з низькими цінами, які вони пропонують, любителі екстремальних відчуттів приїжджають до Туреччини все частіше і частіше. Природні та гірськолижні курорти так само популярні, як і пляжні, причому кількість туристів зростає з року в рік, як і попит на оздоровчі та гірськолижні послуги.

Ці курорти приваблюють туристів з усього світу своїми великими гірськолижними трасами, красивими пейзажами та різноманітними видами спорту. Кожен з них має свої особливості та унікальність, що робить їх привабливими для відпочинку та активного відпочинку.

Отже, гірський туризм має великий потенціал для розвитку туристичної галузі в країні з гірськими районами. Він може стати важливим джерелом доходу для місцевих жителів та сприяти розвитку економіки регіону. Проте, для того щоб гірський туризм був успішним, необхідно забезпечувати безпеку та екологічну чистоту, розвивати інфраструктуру та забезпечувати якість туристичних послуг.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТ ПРОДУКТУ ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ ТУРЕЧЧИНИ ТА ЙОГО ПРОСУВАННЯ НА РИНКУ УКРАЇНИ

2.1. Розроблення маршруту та програми туру

Маршрут гірського туризму в Туреччині може бути обрано залежно від бажань та можливостей туристів. Наприклад, для любителів активного відпочинку та екстремальних видів спорту можна обрати маршрут з підйомом на гору з використанням канатної дороги, де можна займатися скелелазінням або сплавлятися на рафтах по гірським річкам.

Для тих, хто більше цікавиться культурою та історією, можна запропонувати маршрут до старовинних міст та пам'яток архітектури, які знаходяться в горах. Наприклад, місто Памуккале з його унікальними терасами з вапняку або місто Каппадокія з його скельними будиночками.

Також можна обрати маршрут з велосипедними трасами або пішохідними маршрутами, які проходять через гори та ліси. Наприклад, маршрут вздовж гірської річки Манавгат, де можна зустріти багато водоспадів та красивих пейзажів.

Варто зазначити, що у гірському туризмі в Туреччині можуть бути різні елементи транспортної інфраструктури, які забезпечують пересування туристів до місць відпочинку та на маршрути. Це можуть бути канатні дороги, які забезпечують підйом на гори, ліфти та ескалатори, які допомагають пересуватися по містах та курортах, автобуси та маршрутки, які забезпечують перевезення туристів між різними містами та курортами.

Також можуть бути стоянки для автомобілів та велосипедів, які забезпечують зручне зберігання транспорту під час відпочинку. Для любителів велосипедного туризму можуть бути організовані велосипедні шляхи та траси, які проходять через гори та ліси.

Щодо оптимального сезону, то саме для гірського туризму в Туреччині

чудова зимова погода зберігається протягом семи місяців в році. Саме грудень – це ідеальний час для відпочинку у Туреччині. Адже саме для зимового відпочинку пропонується розроблена програма туру по території Туреччини на будь-який смак.

Програма розробленого гірського туру по території Туреччини представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Програма туру «Зимовою Туреччиною»

День 0 Київ – Варшава – Стамбул
2 грудня 16:00 – зустріч на Центральному автовокзалі (м. Київ) 17:00 – відправлення автобусу до Варшави (Chopin International Airport)
3 грудня 9:00 – прибуття автобусу в аеропорт (Warsaw Chopin Airport (WAW)) 9:10-14:30 – вільний час туристів, відвідування кафе (за бажанням) 14:30 - збираємося у Варшавському аеропорті ім. Фідерика Шопена 18:40 – посадка на рейс 23:10 – приліт в Стамбул, аеропорт Istanbul Airport (IST)
День 1 Стамбул – Кайсері
4 грудня 7:35 – виліт з Стамбула 9:00 – прибуваємо до Кайсері, Kayseri Airport (ASR), трансфер до готелю (оренда) 11:00 - заселяємось в готель «Vupa Hotel» 12:30 – 13:50 – обідаємо в ресторані «Moda Firin & Patisserie» 14:00 – 15:30 – вільний час 15:45 – 19:45 – оглядова пішохідна екскурсія м. Кайсері 20:30 – вільний час (вечера за бажанням)
День 2 Гора Алі - Гора Ерджіяс (гірськолижний курорт, гірська канатна дорога)
5 грудня 8:00 – 9:00 – снідаємо в готелі 9:15 – 9:30 - збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто 9:30 – 10:00 – дорога до гори Алі 10:00 – 11:00 – милуємося красою гори (також можна сфотографуватися) 11:00 – 11:40 – дорога до гори Ерджіяс 11:40 – 12:40 – милуємося краєвидами та фотографуємося 12:40 – 13:10 – дорога до гірськолижного курорту та канатної дороги 13:20 – 14:00 – обідаємо в «Grand Eras Erciyes Restaurant» 14:10 – 19:00 – катаємося на канатній дорозі та лижах 19:00 – 20:30 – повертаємось до готелю

День 2 (продовження)
20:45 – вільний час туристів (вечеря за бажанням)
День 3 Каппадокія (Національний парк Гереме та долина Соганлі)
6 грудня 8:00 – 9:00 – снідаємо в готелі 10:00 – виселяємося з готелю 10:10 – збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто 10:10 – 11:20 – дорога до Каппадокії, заселяємось в готель «Aydinli Cave Hotel» 12:00 – 12:50 – обідаємо в ресторані «Smile Steak House» 13:00 – 16:00 – екскурсія парком Гереме 16:00 – 17:00 – дорога до долини Соганлі 17:00 – 19:00 – гуляємо та насолоджуємся старовинними церквами 19:00 – 20:00 – повертаємось до готелю 20:30 – вільний час туристів (вечеря за бажанням)
День 4 Yay Gölü (мальовничий берег) - Аладаглар
7 грудня 8:00 – 9:00 – снідаємо в готелі 10:30 – збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто (купуємо в дорогу щось перекусити та попити) 11:00 – 12:30 – дорога до Yay Gölü 12:30 – 13:30 – милуємось озером, спостерігаємо за птахами та фотографуємось 13:30 – 13:45 – обідаємо (перекус) в авто 13:45 – 17:10 – дорога до Аладаглару 17:10 – 18:10 – милуємось краєвидом та робимо фото 18:10 – 21:50 – повертаємось до готелю 22:00 – вільний час
День 5 Водоспади Капузбаші - Озеро Меке
8 грудня 8:00 – 9:00 – снідаємо в готелі 9:15 – збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто (купуємо в дорогу щось перекусити та попити) 9:30 – 12:10 – дорога до водоспадів Капузбаші 12:10 – 13:10 – спостерігаємо, фотографуємось та слухаємо шум водоспадів 13:10 – 16:30 – дорога до озера Меке 16:30 – 17:30 – насолоджуємось вулканічним озером, що складається з двох озер (робимо фото) 17:30 – 20:30 – повертаємось до готелю 21:00 – вільний час туристів (вечеря за бажанням)
День 6 Карталкая (гірськолижний курорт)
9 грудня 8:00 – 9:00 – снідаємо в готелі

День 6 (продовження)
10:00 - збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто (купуємо в дорогу щось перекусити та попити) 10:30 – 12:30 – дорога до гірськолижного курорту 12:40 – 15:40 – катаємося на лижах 16:00 – 18:00 – повертаємось до готелю 18:30 – вільний час туристів, вечеряємо в одному з ресторанів Каппадокії «Revithia Cappadocia» (за бажанням, не враховано до вартості), повертаємось до готелю
День 7 Каппадокія – Кайсері – Стамбул - Варшава
10 грудня 7:00 – виселяємось з готелю «Aydinli Cave Hotel» 7:15 – збираємося біля виходу з готелю, сідаємо в авто 7:20 – 8:20 – дорога до аеропорту Kayseri Airport (ASR) 9:45 – посадка на рейс 9:45 – 11:20 – приліт в Стамбул 11:30 – 14:30 – вільний час туристів, відвідування кафе (за бажанням) 14:30 – збираємо туристів в аеропорті Istanbul Airport (IST) 17:25 – посадка на рейс 17:25 – 19:50 – приліт у Варшаву в аеропорт (Warsaw Chopin Airport (WAW)) 21:15 – відправлення автобуса до Києва
День 8 Варшава - Київ
11 грудня 13:30 – прибуття на Центральний автовокзал (м. Київ)

Джерело: розроблено автором

У Кайсері наявно безліч цікавих пам'яток та красивих гір, як приклад гора Алі. Ерджіяс це курорт в якому наявно безліч варіантів зимових розваг, серед яких польоти на параглайді з спуском на лижну трасу. На цьому гірськолижному курорті обладнано snowpark, працюють плавальні басейни, водні гірки і лазні. За вісімдесят кілометрів від Ерджіяс знаходиться Каппадокія із національним природним парком Гереме та долиною Соганлі, що є фантастично красивим та ідеальним місцем для тихих прогулянок і насолоди старовинними церквами. В національному парку Аладаглар здіймається в небо найвищих гірський хребет Тавра (висота до 3500м), а поблизу ще знаходиться Yau Gölü – це мальовничий берег, де із задоволенням можна поспостерігати за птахами.

Водоспади Капузбаші – це найвідвідуваніша частина національного парку

Аладаглар. І цей водоспад найкрасивіший в Туреччині і один з найпрекрасніших водоспадів взагалі будь-де. Точніше, це цілий комплекс падаючої води. Там кілька точок (приблизно 7), де сильні потоки вириваються прямо з скелі, напір води в одному такий сильний, що підійти до водоспаду можна тільки на 30 метрів. Струмені розбиваються об кам'яні схили на тисячі дрібних каскадів, створюючи химерні візерунки.

Озеро Меке – це вулканічне кратерне озеро, що складається з двох озер. Воно утворилося в кратері згаслого вулкана, приблизно 4 мільйони років тому. Потім вулкан прокинувся і по центру Меке утворився новий невеликий конус.

Карталкая є універсальним курортом, що підійде й для сімейного відпочинку, й для спортивної відпустки компанією. В Карталкаї наявні можливості для навчання, ціни на послуги інструктори й оренди устаткування і обладнання нижчі, ніж в європейських курортах. Там навіть тренуються учасники національної збірної Туреччини із гірськолижного спорту, так що Карталкая однозначно вартий уваги любителів лижного спорту. Багато готельних господарств в курорті працюють за системою «усе включено». Наявна можливість для фрірайду тобто катання по необладнаних трасах.

Щодо обслуговування туристів під час подорожі, то саме в обслуговуванні беруть участь різноманітні підприємства та організації, які є складовими міжнародного туристичного бізнесу. В туристичній практиці їх називають постачальниками послуг.

Один з найважливіших постачальників – це сектор розміщення та харчування, до якого належать готелі та заклади. У вище вказаному турі (Таблиця 2.1) запропоновані найкращі готелі для проживання та ресторани для харчування:

- готель «Bura Hotel» та ресторан «Moda Firin & Patisserie» – м. Кайсері;
- ресторан «Grand Eras Erciyes Restaurant» – гірськолижний курорт Ерджіяс;
- готель «Aydinli Cave Hotel» та ресторани «Smile Steak House», «Revithia Cappadocia» – Каппадокія.

Саме ці заклади розміщення та харчування забезпечать туристів комфортними умовами проживання та харчуванням. Також постачальниками послуг є перевізники, які забезпечують перевезення туристів до місць відпочинку, а також транспортні компанії, які забезпечують транспортні послуги в горах.

До постачальників послуг входять і підприємства екскурсійного обслуговування, які можуть надавати послуги з проведення екскурсій та організації розважальних заходів для туристів. Підприємства з оренди, які можуть надавати послуги з оренди спорядження для гірського туризму, наприклад, каремати, спальні мішки, рюкзаки тощо. І на завершення – страхувальники, які надають послуги з страхування туристів від можливих небезпек, які можуть виникнути під час гірського туризму.

Важливі рекомендації для туристів з техніки безпеки гірського туризму:

- не виходити на маршрут самостійно, завжди брати з собою досвідченого гідра або туристичну групу;
- ознайомитися з маршрутом, на який вирушаєте, та обов'язково зберегти карту маршруту;
- не перевищувати свої можливості, обирати маршрути, які відповідають вашому рівню фізичної підготовки;
- берегти природу, не залишати за собою сміття та не порушувати природний баланс;
- бути готовими до змін погодних умов, включаючи дощ, туман, сильний вітер тощо;
- не ризикувати своїм життям, не перетинати небезпечні ділянки без належного спорядження та досвіду.

Загалом, гірський туризм в Туреччині має розвинену туристичну інфраструктуру, яка забезпечує комфортний та безпечний відпочинок для туристів. Однак, важливо дотримуватися рекомендацій з техніки безпеки та бережливо ставитися до природи, щоб зберегти її для майбутніх поколінь.

2.2. Заходи з просування туру на ринку України

Для збуту та просування туру звичайно потрібно мати сайт туристичної компанії, де можна переглянути всю інформацію про даний тур та з'явитися з менеджерами з продажу. Тому сформований тур буде просуватися на платформі «VisitWorld.Today». Також необхідно використовувати й інші засоби просування маркетингу – все це дозволить широкій аудиторії ознайомитися з новим продуктом на ринку.

Оскільки даний тур розроблений на цільову аудиторію активних людей, які цінують пригоди та хочуть насолодитися красивими пейзажами та природою. Можуть бути любителями екстремальних видів спорту, туристами, які цікавляться культурою та історією, велосипедистами та пішоходами, які люблять гірський ландшафт. Люди, які шукають нові враження та відчуття, готові до фізичних навантажень та пригод. Тому, додатковою стратегією буде спрямування реклами саме на цю аудиторію, наприклад, через спеціалізовані сайти та форуми. Також, можна провести опитування та дослідження, щоб краще зрозуміти потреби та бажання цільової аудиторії та аналіз їхніх потреб та бажань, що допоможе покращити пропозицію туру.

«VisitWorld.Today» – це нова сервісна платформа для туристів. Головними принципами реклами саме гірського туру на цій платформі є:

- підкреслення ексклюзивності та неповторності туру;
- акцент на безпеці та професіоналізмі;
- використання вражаючих фото та відео;
- пропозиція унікального досвіду;
- наголос на природному середовищі;
- пропозиція розширення знань та навичок.

Засоби масової інформації до яких відносяться й «VisitWorld.Today» є одним із головних провідників рекламних звернень інформаційного характеру й разом поглинають майже шістьдесят відсотків усіх коштів, які витрачаються на рекламу.

Через ЗМІ туристичні організації інформують потенційних клієнтів про власне існування та про можливості організації відпочинку, пізнавальних, екскурсійних та гірських турів.

«VisitWorld.Today» є досить популярною платформою серед українців, оскільки дана платформа акцентує увагу на подані візуального матеріалу, запропонує найкращі готелі та безпечні тури.

Дана платформа чудова для просування різного роду реклами про продукт та залучення нових клієнтів. Тому більша частина засобів щодо просування гірського туру буде зосереджена саме на цій платформі.

Не менш важливою є голос бренду. В даному випадку він проявляється через подачу тексту, фотографій, відео і ін. Дана платформа проявляє свій імідж через свої ідеали та цінності, якими кампанія ділиться зі світом: захоплюючі пригоди та надихання подорожувати.

Незважаючи на те, що пропонується гірський тур створений аби подорожуючі могли насолодитися красою гір, зайнятися екстремальними видами спорту та створити цікавий контент, проте і для його збуту також потрібно представити цікавий контент. Шукаючи різноманітні туристичні платформи, то користувачів перш за все зупиняє візуальна інформація – картинки, фотографії. Але оскільки мова йде ще й про туристичний продукт, то окрім фотографій з пропонованого туру, користувачі також мають бажання ознайомитися і з відео та описом. Дана інформація, що подається, не повинна бути нав'язливою рекламою, оскільки це зараз не актуально та може відштовхнути потенційних клієнтів.

Опис туру та відеоролик – важлива частина в просуванні продукту у сфері туризму. Опис туру має бути цікавим, а відео має розкрити найголовніші, найкрасивіші та найкращі моменти подорожі, а також надихнути на неї. У ролику можуть бути продемонстровані не тільки локації, готелі та ресторани, а також колорит країни, традиції та ін.

Також до каналів поширення реклами розробленого туру можна віднести:

- рекламні оголошення на сайтах в соціальних мережах, наприклад,

Facebook та Instagram;

- рекламні листівки та буклети, розіслані поштою або роздані на вулицях та в туристичних центрах.
- рекламні банери та білборди на вулицях;
- рекламні спеціальні пропозиції та знижки для клієнтів, які зареєструвалися на сайті кампанії або підписались на її розсилку.

Досить дієвою рекламою розробленого гірського туру є реклама на транспорті, що представляє собою розміщення рекламних закликів чи іншої інформації про фірму як усередині салону міжміського й міського транспорту, так й зовні – на бортах транспортних засобів. Даний вид реклами також застосовується у будівлях аеропортів, залізничних вокзалів та ін. [16].

Також туристичну рекламу наводять на вивісках. Вивіскою є один із обов'язкових для туристичної організації видів реклами. Будь-яка туристична організація повинна мати привабливий вигляд не лише усередині, але і зовні.

Також досить дієвою є товарна реклама гірських турів, що представляє собою рекламу через рекламні звернення, що розміщені на пакувальних матеріалах, а також власна розроблена упаковка для певного виду продукції. В туристичній сфері даний вид реклами застосовується часто, незважаючи на те, що головним об'єктом купівлі-продажу є не товари, а послуги, на які важко «прикріпити» рекламне звернення.

В таблиці 2.2 представлений медіаплан на перші три місяці просування гірського туру.

Таблиця 2.2

Медіаплан просування гірського туру «Зимовою Туреччиною»

Медіаносій	Формат	1 міс.	2 міс.	3 міс.	Ціна	Пріоритетність
Просування туру на платформі «VisitWorld.Today»	SEO	+	+	+	Стартова ціна 2000 грн. (за 1 місяць) = 6000 грн. (за 3 місяці).	1

Продовження таблиці 2.2

Медіаносій	Формат	1 міс.	2 міс.	3 міс.	Ціна	Пріоритетність
Реклама у соціальних мережах (Facebook та Instagram)	Інформаційні пости, відеоролики на сторінці	+		+	9300 грн. пост (відео) за 1 місяць, тому за 2 місяці = 18600 грн.	1
Білборди	Оренда, друк постерів, розроблення макету дизайнерами	+			Залежить від розміру білборда (розмір 3x6) ціна 5000 грн. (лише за друк) + від 6500 до 10000 грн. за оренду (залежить від району) ≈ 13000 за місяць	2
Промоутер (рекламні листівки, буклети)	Інформаційні буклети про тур		+		100 штук – 590 грн., 5900 грн. за 1000 штук	2

Джерело: розроблено автором

У таблиці 2.3 наведений кошторис просування гірського туру.

Таблиця 2.3

**Кошторис просування гірського туру «Зимової Туреччини»
(на 1-й місяць)**

Витрати	Вартість в дол. США	Вартість в грн.
Реклама в блозі «VisitWorld.Today»	53 \$	2 000 грн.
Витрати на створення візуального контенту	248 \$	9 300 грн.

Продовження таблиці 2.3

Витрати	Вартість в дол. США	Вартість в грн.
Витрати на зовнішню рекламу	346 \$	13 000 грн.
Поліграфічна реклама	157 \$	5 900 грн.
Всього вартість просування в місяць (30 днів)	804 \$	30 200 грн.

Джерело: розроблено автором

Серед витрат у кошторисі варто виділити витрати на рекламу на платформі «VisitWorld.Today», витрати на зовнішню рекламу та витрати на створення візуального контенту, які включають монтаж відео, зйомку нових відео та фото, що потребує певної оплати.

Хочу зазначити, що загалом кошторис на рекламу може збільшуватися, але одночасно і збільшуватиметься аудиторія, клієнти та кількість заброньованих турів.

2.3. Економічне обґрунтування туру

При розрахунку економічної доцільності проведення гірського туру необхідно враховувати всі витрати на організацію туру та очікуваний дохід від його проведення.

Калькуляція вартості перевезення туриста в гірському турі «Зимова Туреччини» (на початок грудня 2023 року) наведена у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Калькуляція вартості перевезення туриста в гірському турі «Зимова Туреччина» (на початок грудня 2023 року) (на 1 особу)

Вид послуги	Ціна (долар)	Ціна (гривня)
1. Транспортні послуги (умовно-змінні витрати)	45,54 \$	1 710 грн.
1.1 Автобусне перевезення Київ-Варшава		
1.2 Автобусне перевезення Варшава-Київ	45,54 \$	1 710 грн.

Продовження таблиці 2.4

Вид послуги	Ціна (долар)	Ціна (гривня)
1.3 Витрати на авіап перевезення	493,21\$	18 520 грн.
1.4 Оренда автомобіля (Кайсері)	48,84 \$	1 834 грн.
2. Умовно-постійні витрати		
2.1 Зарплата гід/екскурсовода	13,32 \$	500 грн.
2.2 Витрати на страхування автотранспорту	22,64 \$	850 грн.
2.3 Накладні витрати	18,64 \$	700 грн.
Всього собівартість	687,73 \$	25 824 грн.
Податок	27, 51 \$	1 032, 96 грн.
Податок на прибуток	148, 55 \$	5 577, 34 грн.
ПДВ	27, 51 \$	1 032, 96 грн.
Всього вартість транспортування на маршруті (на 1 особу)	885 \$	33 467 грн.

Джерело: розроблено автором

Виходячи з усього вище наведеного вартість перевезення на одну особу складає 885 \$ або 33 467 грн.

Калькуляція гірського туру «Зимової Туреччини» (на початок грудня 2023 року) наведена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Калькуляція вартості туристичної подорожі «Зимовою Туреччиною»

Вид послуги	Ціна (долар)	Ціна (гривня)
1. Послуги розміщення:	39,23 \$	1 473 грн.
1.1 Готель «Continental Airport Hotel»		
1.2 Готель «Vura Hotel»	72,97 \$	2 740 грн.
1.3 Готель «Aydinli Cave Hotel»	375,23 \$	14 090 грн.
2. Екскурсійне обслуговування:	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.1 Оглядова екскурсія м. Кайсері	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.2 Оглядова екскурсія г. Алі	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.3 Оглядова екскурсія г. Ерджіас	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.4 Гірськолижний курорт в Erciyes Ski Resort	13 \$	488 грн.

Продовження таблиці 2.5

Вид послуги	Ціна (долар)	Ціна (гривня)
2.5 Катання на канатній дорозі в Erciyes Kayak Merkezi Nasılar Kapı	2,61 \$	98 грн.
2.6 Експурсія парком Гереме	7,8 \$	293 грн.
2.7 Оглядова екскурсія долиною Соганлі	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.8 Оглядова екскурсія озера Yayı Gölü	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.9 Оглядова екскурсія Аладаглару	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.10 Оглядова екскурсія водоспадів Капузбаші (в парку)	1,2 \$	45 грн.
2.11 Оглядова екскурсія озера Меке	Включена до вартості туру	Включена до вартості туру
2.12 Гірськолижний курорт в Карталкаї	10,33 \$	388 грн.
3. Харчування	3,99 \$	150 грн.
3.1 Ресторан «Moda Firin & Patisserie»		
3.2 Ресторан «Grand Eras Erciyes Restaurant»	5,33 \$	200 грн.
3.3 Ресторан «Smile Steak House»	11,72 \$	440 грн.
3.4 Ресторан «Revithia Cappadocia»	22,64 \$	850 грн.
Всього собівартість туру	566,05 \$	21 255 грн.
Прибуток туристичного підприємства (20 %)	22,64 \$	850,20 грн.
Податок на прибуток (18 %)	122,27 \$	4 591,08 грн.
Податок на додану вартість (20 %)	22,64 \$	850,20 грн.
Всього вартість туру (на 1 особу)	734 \$	27 546 грн.

Джерело: розроблено автором

У вартість туру входить декілька оглядових екскурсій по Туреччині. Також є те, що і не входить у вартість туру – проїзд по платним дорогам, бензин та паркінг авто.

Виходячи з усього вище наведеного вартість туристичної подорожі «Зимовою Туреччиною» на одну особу складає 734 \$ або 27 546 грн.

Щодо ефективності туру, то за місяць безперервного просування кампанії очікується таке охоплення аудиторії:

33 000 осіб – від просування через соціальні мережі за визначеними

критеріями цільової аудиторії;

1000 осіб (приблизно) в день – від SEO просування та активної діяльності в соціальні мережі (постійної публікації контенту).

Таким чином, за місяць просування, можна очікувати охоплення аудиторії в 63 000 осіб. Середня результативність від усього об'єму складе близько 5 % (максимум до 10%), тобто 3 150 особи, які можуть зацікавитися продуктом.

Наступними результатами можуть бути:

- 5 % від лідо-генерації щодо запиту на підбір туру, тобто 158 осіб;
- 11 заброньованих турів в перший місяць (5% від запитів);
- якщо середній чек туру складає близько 2 500 \$, то очікуваний дохід становитиме 21 500 \$;
- окупність реклами: кошторис на просування становить 804 \$ на місяць, частки даного кошторису переносяться у вартість туру, що становлять по 100 \$. Тобто, продаючи 11 турів, то реклама окупається.

Отже, з проведеного дослідження видно, що реалізація описаних маркетингових заходів є досить ефективною, оскільки туристичне підприємство має можливість покрити витрати на просування та отримати прибуток.

Також в подальшому можна очікувати зростання аудиторії, потенційних клієнтів та більше маркетингових заходів. Таким чином збільшуватиметься відсоток продажів гірських турів при подальшому розвитку кампанії.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Гірський туризм – це цікавий сучасний вид туризму. Майже усі вікові категорії населення можуть знайти для себе щось цікаве на курортах Туреччини.

Авторка пропонує наступне визначення гірського туризму: гірський туризм – це одна з категорій спортивного туризму, туристські подорожі, що проводяться в гірських територіях, які пов'язані з ризиком проходження гірського рельєфу (схилів, гребенів, льодовиків і перевалів) на висоті не менше 3 тис. метрів над рівнем моря, а так само подоланням гірських потоків.

2. Ринок послуг гірського туризму у Туреччини активно розвивається, існує досить значний перспективний попит на гірські тури. На основі дослідження різноманітних категорій потенційних мандрівників, можна стверджувати, що існують сегменти споживачів, що можуть бути обрані в якості цільових для просування гірських турів для туристичних фірм.

3. На українському та світовому туристичному ринку найбільш розвинуті ринки гірського туризму в Європі (Альпи, Піренеї, Карпати), Північній Америці (Роккі, Аппалачі) та Азії (Гімалаї, Тянь-Шань). Також на туристичному ринку представлено досить чимало пропозицій щодо гірського туризму Туреччини, які переважно сконцентровані на таких дестинаціях, як: гірськолижний курорт Ерджіяс, Каппадокія та Карталкая.

4. Споживачами сформованого гірського туру можуть стати люди різної статі, віку й професії. Однак, цей продукт усе ж орієнтований на людей активних та спортивних, що мають бажання не лише відпочити протягом туру, а і займатися спортом та дізнатись щось нове про культуру Туреччини.

5. Проведене дослідження надало можливість визначити перспективні напрями організації гірського туру й встановити фінансові межі, що є прийнятними для споживачів. Гірський тур “Зимової Туреччини” дає змогу насолодитися красою гір, зайнятися екстремальними видами спорту та створити цікавий контент.

6. Для просування гірських турів була створена платформа «VisitWorld.Today», яка використовує такі заходи з маркетингу: просування туру через платформу, SEO-просування та просування через соціальні мережі. З проведеного дослідження видно, що запропоновані рекламні заходи є економічно-ефективними, був розрахований їх кошторис та доведено, що кампанія покриває не тільки рекламні витрати, а й отримує дохід від просування туру. Реалізація запропонованого туристичного продукту «Зимовою Туреччиною» збільшить кількість проданих турів та підвищить рівень доходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко О. І., Виклюк Я. І. Оцінка рекреаційної привабливості з використанням нечіткої логіки. Інформатика та комп'ютерні технології – 2010 : матеріали конференції. С. 360-365.
2. Атаманюк Я. Д. Соціально-економічні передумови розвитку рекреаційно-туристичної індустрії. *Географія та туризм*. 2013. Вип. 26. С. 122-131.
3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : ВПЦ «Київський Університет», 2014. 395 с.
4. Габа К. І. Туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки України. *Інтелект XXI*. 2016. № 2. С. 88-94.
5. Гірськолижний курорт Паландокен. URL: <http://cita.com.ua/ua-resort-19-Palandoken.html> (дата звернення: 19.04.2023).
6. Гірськолижний курорт Карталка. URL: <https://wikukrfaq.ru/kurorti/2832-kartalkaja.html> (дата звернення: 19.04.2023).
7. Гірськолижний курорт в Туреччині – Ерціяш. URL: <https://www.tourclub.com.ua/uk/info/other/pro-aktivni-tury/lyzhnyj-kurort-erdzhies> (дата звернення: 19.04.2023).
8. Гори Туреччини. URL: <https://moyaosvita.com.ua/geografija/goriturechhini/> (дата звернення: 19.04.2023).
9. Енциклопедія туризму / за ред. В. К. Федорченка. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 660 с.
10. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення: 19.04.2023).
11. Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» від 15.02.1995 № 56/95-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр> (дата звернення: 19.04.2023).

12. Ісаєнко В. К., Ніколаєв К. Д., Бабікова К. О. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) : навч. посіб. Київ : НПУ імені К. П. Драгоманова, 2013. 300 с.
13. Кожухівська Р. Б. Туризм в Україні: стан, фактори та перспектива розвитку. *Інноваційна економіка. Серія «Стратегія інноваційного розвитку економіки»*. 2012. Вип. 3 (29). С. 43-50.
14. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. Чернівці : Книги–XXI, 2003. 300 с.
15. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця : ПП «ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
16. Кузик С. П., Олесневич Д. Л. Австрійський досвід формування регіональної політики розвитку туризму. *Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми* : зб. наук. пр. Львів : НАН України Інститут регіональних досліджень, 1998. С. 47-50.
17. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 271 с.
18. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 19.04.2023).
19. Мейер М., Дерібас А., Шувалова Н. Туреччина. Книга мандрівок. Довідник. Київ : Альфа, 2018. 655 с.
20. Нездоймінов С. Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід : монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 304 с.
21. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименка. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
22. Олесневич Д. Л., Кузик С. П. Регіональна організація туризму у Великобританії. *Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми* : зб. наук. пр. Львів : НАН України Інститут регіональних досліджень, 1998. С. 50-54.
23. Офіційний сайт Співки сприяння розвитку гірського туризму URL: <http://www.greentour.com.ua> (дата звернення: 19.04.2023).

24. Папп В. В. Гірський туризм як пріоритетний напрям розвитку сільських територій України. *Агросвіт*. 2015. № 18. С. 17-22.

25. Петранівський В. Л., Рутинський К. Й., Заставний Ф. Д. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 575 с.

26. Статистичний звіт Всесвітньої ради з питань подорожей і туризму за 2022 рік. URL: <https://wttc.org/research/insights-publications> (дата звернення: 19.04.2023).

27. Сарикамиш. URL: <http://cita.com.ua/ua-resort-63-sarikamish.html> (дата звернення: 19.04.2023).

28. Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості : матер. II Міжнар. наук, практ. конф. (10-11 жовтня, 2005 р.). Київ : Знання України, 2006. 560 с.

29. Указ Президента України «Про Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року» від 10.08.1999 № 973/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973/99> (дата звернення: 19.04.2023).

30. Улудаг. Лижний спорт. URL: <https://skiing.goturkiye.com/ua/uludag> (дата звернення: 19.04.2023)

31. Філіпов З. І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи. URL: https://tourlib.net/books_ukr/filipov3-3.htm (дата звернення: 19.04.2023).

32. Шимечко Г. І., Черевко Г. В. Агротуризм як напрям підприємництва: теорія і практика. Львів : Ліга-Прес, 2009. 121 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

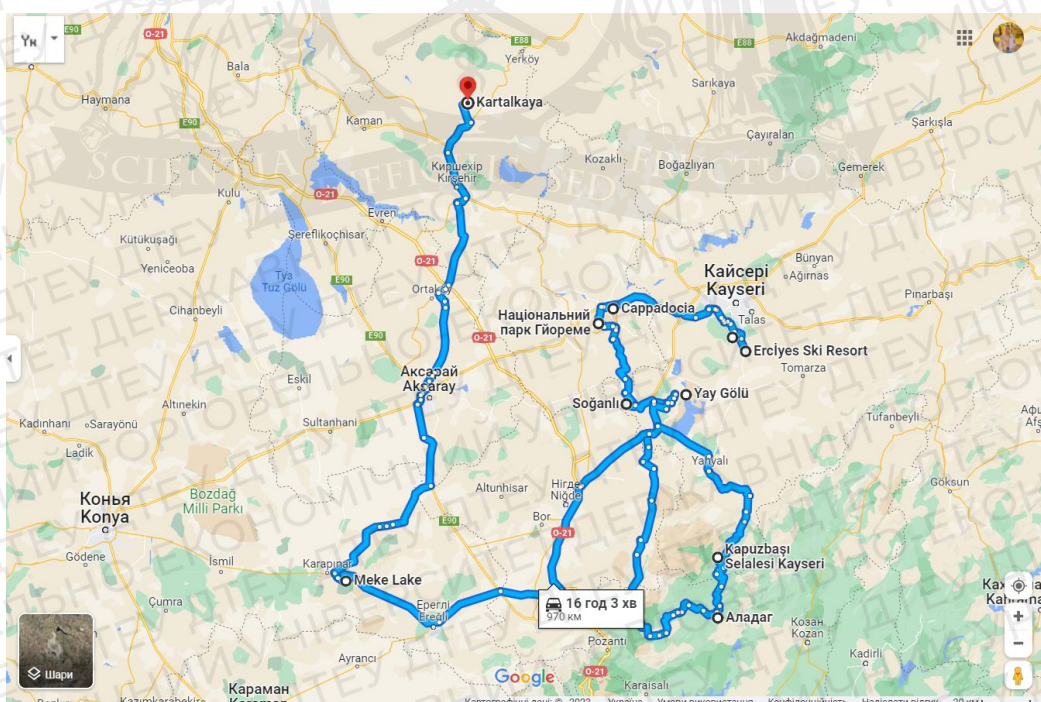
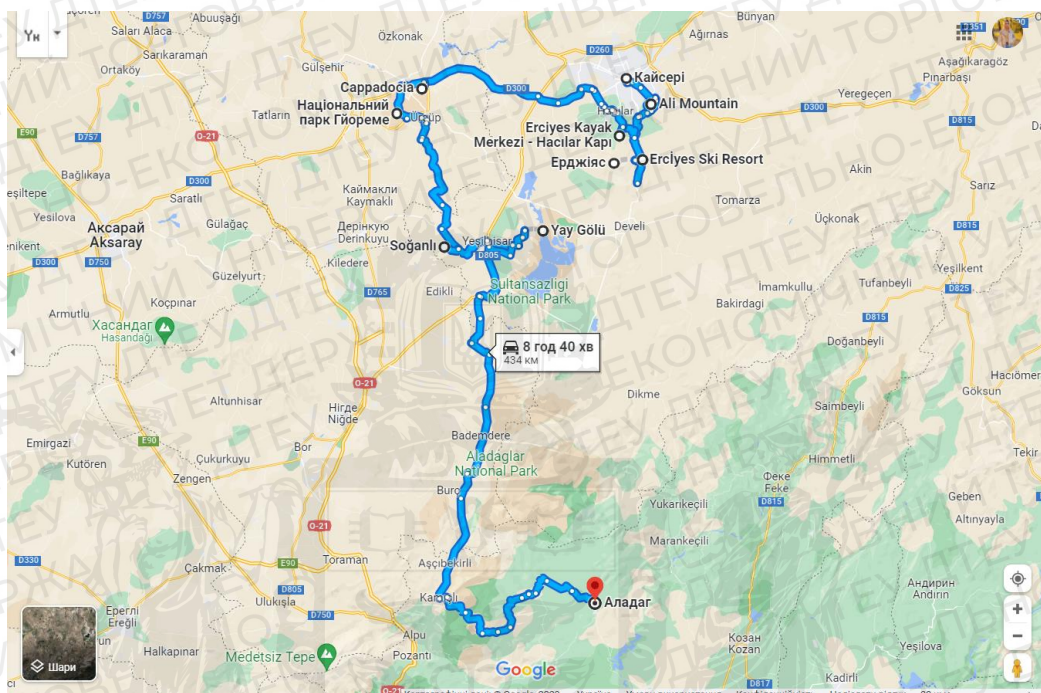

Рис. А.1. Карта маршруту туру

Джерело: складено автором за допомогою картографічного веб-сервісу

Google Maps

Локації, що входять до маршруту туру «Зимовою Туреччиною»

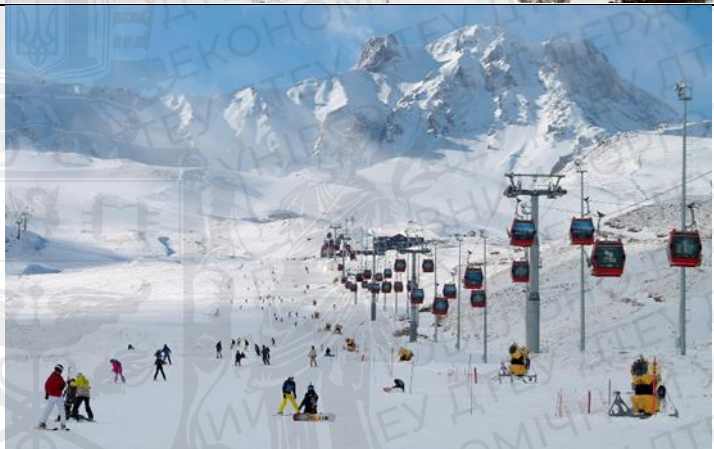
<i>Локації та їх характеристика</i>	<i>Фото локації</i>
<p><i>Kayseri</i></p> <p>Кайсері - одне з найцікавіших міст з багатою культурною спадщиною, історичними пам'ятками та гірськолижним курортом Ерджіяс.</p>	
<p><i>Ali Dağı</i></p> <p>Гора Алі – це популярне місце для польотів на парашані з видом на місто.</p>	
<p><i>Mount Erciyes</i></p> <p>Гора Ерджіяс— стратовулкан, розташований поблизу міста Кайсері в Туреччині.</p>	

Erciyes Ski Resort

Гірськолижний курорт Ерджіяс розташований у центральній Туреччині, у регіоні Кайсері. Гірськолижні траси прокладені на висоті 3400 м.

Erciyes Kayak Merkezi - Hacilar Kapı

Гірська канатна дорога.

Cappadocia

Каппадокія – це космічні ландшафти вулканічного походження, над якими на світанку зависають десятки повітряних куль, це підземні міста віком кілька тисяч років і загадкові печерні монастирі, що ведуть свою історію з часів ранніх християн.

Göreme

Національний парк Гереме - це музей під відкритим небом, який входить до списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО.

Soganli Valley

Долина Соганлі є ідеальним місцем для тихих прогулянок і насолоди старовинними церквами.

Yay Gölü

Мальовничий берег, де із задоволенням можна поспостерігати за птахами.

Aladaglar

Аладаглар (Аладаг) - найвищий хребет Центрального Тавра.

Karuzbasi Selaleleri

Водоспади Капузбаші — джерельні водоспади.

Meke Gölü

Озеро Меке — це вулканічне кратерне озеро, що складається з двох озер.

Kartalkaya

Карталкая - найелітніший гірськолижний курорт Туреччини.

Джерело: складено автором за даними [5, 6, 7, 8]

Таблиця В.1

Хронологія маршруту туру

<i>Точки маршруту</i>	<i>Шлях</i>
Warszawa – Istanbul	2 год 30 хв.
Istanbul - Kayseri	1 год 20 хв.
Kayseri - Ali Dağı	30 хв. (17 км)
Ali Dağı – Mount Erciyes	40 хв. (29 км)
Mount Erciyes - Erciyes Ski Resort	16 хв. (14 км)
Erciyes Ski Resort - Erciyes Kayak Merkezi Hacılar Kapı	14 хв. (15 км)
Erciyes Kayak Merkezi Hacılar Kapı - Cappadocia	1 год 18 хв. (76 км)
Cappadocia - Göreme	9 хв. (3,2 км)
Göreme - Soganli Valley	1 год 1 хв. (56 км)
Soganli Valley - Yay Gölü	45 хв. (29 км)
Yay Gölü – Aladaglar	3 год 47 хв. (190 км.)
Aladaglar - Kapuzbasi Selaleleri	1 год 46 хв. (48 км)
Kapuzbasi Selaleleri - Meke Gölü	3 год 57 хв. (300 км)
Meke Gölü - Kartalkaya	3 год 23 хв. (250 км)

Джерело: складено автором за допомогою даних картографічного веб-сервісу Google Maps